

Nieuwsbrief NZG

3(2)

Nederlandse Zeevogelgroep
Dutch Seabird Group

ISSN: 1566-6778

Texel, september 2001

redactie Nieuwsbrief NZG: Mardik F. Leopold
p/a ALTERNATIE-DLO, Postbus 167, 1790 AD Den Burg, Texel
e-mail m.f.leopold@alterra.wag-ur.nl

Guido O. Keijl, Brederodestraat 16A
1901 HW Bakkum, e-mail guido@hetnet.nl

secretariaat NZG: De Houtmanstraat 46
1792 BC Oudeschild, Texel, e-mail ned.zeevogelgroep@planet.nl

Drieteenmeeuw *Rissa tridactyla* nieuwe broedvogel voor Nederland

Zowel in 2000 als in 2001 blijken drieteenmeeuwen succesvol gebroed te hebben op een productieplatform op het Nederlandse Continentale Plat. Het gaat om de locatie L8P, 53°38.5N, 04°34'E, in de omgeving van het Friese Front (op de grens van troebel water in de zuidelijke Noordzee en helder water in de centrale Noordzee). L8P is een onbemande satelliet waar gemiddeld één keer per twee weken mensen komen. In de zomer van 2000 is er nogal wat onderhoudswerk verricht, maar dat heeft de Drieteenmeeuwen niet van succesvol broeden weerhouden. Op de foto's is een drietal adulte drieteenmeeuwen zichtbaar rondom een flink groot donsjong waarvan de eerste vleugelveren al zichtbaar worden. Op de rand zijn de (schamele) aanduidingen van tenminste drie nesten of althans pogingen tot nesten zichtbaar. Tijdens (verf-)inspecties in de zomer van 2001 bleek dat ze er opnieuw met succes tot broeden kwamen.

Op het relatief rustige, want onbemande eiland L8P pleisteren enorme aantallen meeuwen, waaronder veel grote mantelmeeuwen. Door het onderhoudspersoneel worden deze meeuwen als een plaag gezien, omdat hun uitwerpselen het helikopterdek wit plamuren (waardoor helikopterpiloten weigeren er nog te landen) en omdat de vangnetten rondom het platform versneld verrotten. Ook deze meeuwen hebben de drieteenmeeuwen niet weerhouden van de broedpogingen. In het begin van de herfst van 2001 bleken rond het platform in vergelijking met andere locaties opvallend grote groepen drieteenmeeuwen voor te komen, hetgeen suggereert dat hier ook buiten de broedtijd voldoende voedsel aanwezig is. Het is te hopen dat er in de toekomst onderzoek

naar deze vestiging mogelijk is, zodat we kunnen uitzoeken waarom uitgerekend dit platform door de drieteenmeeuwen werd verkozen. Het nabijgelegen Friese Front en de nabijheid van het relatief heldere water van de centrale Noordzee zouden wel eens de belangrijkste factoren kunnen zijn.

In het wild hebben drieteenmeeuwen nooit eerder in Nederland gebroed. In gevangenschap, in de zoutwater-vogelkooien op het NIOZ op Texel hebben in 1975 twee paren elk twee eieren gelegd (Swennen 1977). De vogels zelf waren een paar jaar eerder als kuiken uit Schotland gehaald en in de kooien opgegroeid. Slechts één legsel kwam uit, maar deze vogels groeiden goed op. De kuikens zijn later in de zomer van 1975 vrijgelaten.

Voor zover bekend hebben drieteenmeeuwen nog niet eerder op platforms in de Noordzee gebroed. Sinds 1998 worden echter succesvolle vestigingen gemeld van het Morecambe gasveld in de Ierse Zee (53°00'N, 03°34'W). In 1999 vlogen van drie platforms in dit veld in totaal 11 jongen uit, terwijl er daarnaast nog enkele nesten met eieren voortijdig verlaten werden (Anon. 1999, Thorpe 2001). Het zou interessant zijn om uit te zoeken waarom het broeden van drieteenmeeuwen op platforms zo'n zeldzaam verschijnsel is nu blijkt dat het toch goed mogelijk is, vooral omdat deze vestigingen plaatsvinden in een periode waarin Drieteenmeeuwen met voedselproblemen en teruglopende populaties te kampen hebben na decennia van groei en bloei (Upton *et al.* 2000).

Met dank aan de oplettendheid van Simon Plat en Bob Loos voor het doorsturen van een bericht dat eerder door Jan de Jong in de Leeuwarder Courant werd gepubliceerd. Dank ook aan Mardik Leopold voor verbeteringen van een eerste versie van dit bericht en aan Ynze van der Molen voor aanvullend fotomateriaal.

Foto's: Drieteenmeeuw *Rissa tridactyla* – eerste broedgeval in Nederland, zomer 2000. Wintershall LP8, onbemand *offshore* platform.

De foto's zijn in kleur te zien op: <http://home.planet.nl/~camphuys/Rissa.html>.

First breeding of Black-legged Kittiwake Rissa tridactyla in the Netherlands, summer 2000, at Wintershall LP8 satellite platform.

see also: <http://home.planet.nl/~camphuys/Rissa.html>.

Literatuur

Anonymous 1999. Kittiwake success.....again. North Sea Bird Club Bull. 88: 5.

Swennen C. 1977. Laboratory research on seabirds. NIOZ-Report, Netherlands Institute for Sea Research, Texel, The Netherlands.

Thorpe A.W. (ed.) 2001. The North Sea Bird Club seventeenth Annual Report. North Sea Bird Club, Aberdeen.

Upton A.J., Pickerell G. & Heubeck M. 2000. Seabird numbers and breeding success in Britain and Ireland, 1999. UK Nature Conservation No. 24, Joint Nature Conservation Committee, Peterborough.

Black-legged Kittiwake Rissa tridactyla new breeding species in The Netherlands

In 2000 and 2001 Black-legged Kittiwakes have bred successfully at the unmanned production platform L8P at 53°38.5'N, 04°34'E in the Dutch sector of the North Sea. One chick was reared in 2000, despite frequent visits of maintenance personnel and despite the presence of a massive flock of roosting large gulls. Successful breeding was also reported in 2001, although further details are not available. Pictures suggest that at least 3 breeding attempts took place in 2000. The platform is located in the Frisian Front area, an enriched zone separating relatively turbid Southern Bight water from clear central North Sea water. It is suggested that the feeding conditions may be unique and therefore promoted the breeding attempts.

Kees Camphuysen¹ & Fedde de Vreeze²

¹Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee, Postbus 59, 1790 AB Den Burg, Texel, camphuys@nioz.nl;

²Snoekebléd 3, 8723 HE Koudum.

Nieuwe ruiplaats van bergeenden in de Waddenzee

De bergeend vertoont na de broedtijd een spectaculaire trek langs de Nederlandse kust (Platteeuw 1980). Van juni tot augustus is het Große Knechtsand en het wad bij Trischen in de Duitse Waddenzee vanouds het gebied waar de grote meerderheid van alle West-Europese bergeenden naar toe trekt om de slagpenrui door te maken. In totaal ruien hier ongeveer 200.000 bergeenden (Nehls *et al.* 1992). Elders in West-Europa is een aantal gebieden waar kleinere aantallen bergeenden ruien. In de Waddenzee gebeurde dit in de jaren '60 bij Vlieland ('honderden'), in de jaren '80 in het Lauwersmeer (circa 500) en in de jaren 1986 tot heden bij Wieringen in de westelijke Waddenzee (Mulder 1995, Mulder & Swennen 1992, Swennen & Mulder 1995). De ruiplaats bij Wieringen heeft zich inmiddels tot de belangrijkste in Nederland ontwikkeld. Een concentratie ruiers werd al sinds 1986 vermoed, maar tellingen zijn er pas vanaf 1988. Na een snelle toename tot 9700 ruiers in 1991 trad een daling op tot 2200-4150 tussen 1993-97; daarna nam dit weer toe tot 5500-6400 ruiers tussen 1998-2000